

REDACTIUNEA;
Administrațiunea și Tipografia.
BRASOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancați nu
se primesc. Manuscrise
nu se returnează.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
 În Viena: M. Dukas Nachf.
 Max. Augenföld & Emerich Lesner.
 Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
 A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
 În Budapesta: A. V. Goldber-
 ger, Ekstein Bernat. În Ham-
 burg: Maroyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 ză garmonă pe o coloană 6 or.
 și 30 or. timbru pentru o pu-
 blicare. — Publicări mai dese
 după tarife și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o
 pagină 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franco, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 franco.
 Se primumără la toate ofi-
 cialele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare
 Târgul Inului Nr. 30, eteaj
 I.: Pe un an 10 fl., pe șase
 luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
 luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
 v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
 namentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 14. Brașov, Joi 20 Ianuarie (1 Februarie). 1900.

Mesagiul engles și războiul.

Încă nici astăzi nu este cunoscut în totă estinderea sa dezastrul, ce l-a suferit armata englesă la Spionkop, dér că a fost o mare catastrofă ce a ajuns-o, nu mai încape îndoială.

Raporturile, ce sosesc din tabăra englesă sunt foarte defectuose, având tendința de a ascunde mai mult decât a arăta adevărul. Generalul Buller tace asupra celor mai importante momente ale luptelor de pe câmpul de război al Africei de sud. Cu atât mai elocuent vorbesc telegramele din Pretoria despre uriașele succese ale vitejilor Buri.

Dér și aceste telegrame sunt mult ciuntite de cătră censura englesă și foile din Londra mai pretind, că datele, ce le aduc despre pierderile grozave ale Englesilor, ar fi exagerate.

Oricum însă, dezastrul nu se mai poate nega, după ce însuși comandantul trupelor din Natal, Buller, îl confirmă anunțând, că a trebuit să se retragă cu totă oștirea sa pe țărnul drept al riului Tugela, de unde a pornit.

Deja în Londra, după iritațiunea și consternațiunea grozavă din zilele din urmă, omenii au început să se împace cu gândul, că nu se mai poate aduce scăpare celor din Ladysmith și acum totă speranța se concentrează în a doua ediți-a războiului sub conducerea mareșalului Roberts și a generalului Kitchener.

Cu alte cuvinte Englesii vèd acum, că dér e vorba să se continue războiul, ei trebuie să începă éráși dela început. Altă expediți-a de vre-o 100,000 de ómeni va trebui să fíá trimisă la Cap, ca să se pótă pune în lucrare „noul“ război. Așa

speră și dorește mulțimea, ér ómenii cumintți, — cari din capul locului nu au aprobat acest război provocat cu gând réu față cu libertatea și independența unui mic și brav popor, la a căruia țără bogată în aur și în tot felul de produse, a lăcomit așa de mult îngâmfatul britan — să tem, că „noul“ război pótă să coste pe Anglia și mai mult decât cel dintâiu.

Și acești puținți, scriu ađi în „Westminster Gazette“ în ton admoniător: „Să sfîrșim curénd războiul și tóte vor fi bune, dér déră ne vom incurca și mai mult în el, déră vom lăsa să se mai trăgăneze încă o jumătate de an așa nedecis, atunci nimeni nu va puté spune ce ne mai pótă aștepta în alte părți ale lumii“. Nu đic nici acești, „să încheiám acum îndată pace“ și nici n'ar puté-o đice în fața curentului de înversunare ce domnesce în popor; dér đic: „să terminám cât mai iute războiul“, adecă să nu mai umble Englesii cu ideia de a nu se liniști până când cele două republice nu vor fi cu totul ingenunchiate.

Éri s'a deschis parlamentul în Londra. Mesagiul Reginei laudă eroismul, ce l'au dovedit trupele și patriotismul și lealitatea, ce se manifestă în tot imperiul. Regretă de altă parte, că războiul încă nu s'a putut termina cu tóte că s'au nimicit atâtea vieți ómenesci. Dér declară hotărît, că Marea-Britaniá va continua războiul până ce-l va duce la un sfîrșit plin de succese.

Așa-dér „noul“ război în contra republicilor africane este în mod oficial anunțat. De aci încolo vom audi despre votarea de noué credite de război, despre mobilisarea și transportarea în Africa de noué trupe, despre noué întăriri ale flotei, și așa mai departe.

La sfîrșit, căci odată totuși va trebui să se sfîrșescă și războiul cu Buri, se va vedé, déră cei ce admonéză ađi pe Englesii să-și stăpănescă furia de război, au fost cei cu prevederea mai bună, ori nu.

Acțiunea de împăcare în Austria.
 După cum am semnalat eri, comitetul executiv al partidei Cehilor tineri a avut o consfătuire în afacerea conferenței de împăcare ceho-germană. Asupra rezultatului acestei consfătuiri s'a dat un comunicat, în care se đice, că comitetul executiv află de corect și cu scop conferența plănuită pentru regularea raporturilor de limbă din Silesia și din celelalte provincii austriace. Delegații cehi vor coopera în direcțiunea acésta. Comitetul executiv propune, că *Cehii să se reprezente în conferență*. Pentru discutarea postulatelor de limbă și a altor pretenziuni, s'a ales o comisiune.

Cu tóte acestea din tabăra Cehilor se aud voci, cari nu prea sunt de bun augur pentru rezultatul acțiunii de împăcare a guvernului. Dr. *Stransky* a ținut alaltăeri în Praga un discurs, în care a cerut schimbarea constituției austriace pe base federaliste, ér „*Narodni Listy*“ asigură, că delegații cehi vor intra în conferență c'un program național înainte stabilit, dela care nu se vor abate cu nici o iotă.

Pregătiri pentru numirea localităților. Ca la noi la nimenea. Numele tîrgurilor, satelor, orașelor nóstre nu mai sunt bune. Trebuie din nou botezate, și comisiunea din Peșta, instituită de guvern pentru acest scop (în urma cunoscutei legi de maghiarisare) își bate capul acum, cum s'e facă mai bine. S'a đis, că acea comisiune s'ar fi învoit, ca la numirea localităților să consulte și istoria. „E învederat — sorie „*Kronst. Ztg.*“, — că nici din acésta hotărîre nu vorbesce bună-voința, ci ea este numai o manevră pentru a lua astfel armele din mână „agitatorilor naționalită-

ților“ și a amági Europa cultă. Scim fórte bine, că în documentele latinesci maghiare și germane, se găsesc și nume maghiare de localități, căci în tóte timpurile guvernul era în mâna Maghiarilor, séu aceștia aveau cel puțin în guvern o influență preponderantă. Trebuie să ne pregătim la o luptă crâncenă, căci judecând după o notiță a lui „*Budapesti Hirap*“, voesc să adunec acum material, în care să se găsesc doveđi istorice pentru numirile maghiare. Numita fóie spune, adecă, că s'a aflat un document al împératului Francisc I, din 1798, în care, deși e scris în limba latină, tóte localitățile sunt citate unguresce, precum: Nagyszeben, Brassó, Segesvár, Nagysink etc.“ — „Este în adevér greu de înțeles, de ce tocmai acum Sașii s'au iritat — đice „*B. H.*“ — deóre-ce numele localităților încă la 1798 se scriau unguresce în documentele împératești ș. a.“

În fața acestora „*Kr. Ztg.*“ đice: „Va fi problema istoricilor nóstri (sași), de-a aduna material cu numiri de localități germane, ca să fim înarmați. Va fi mai departe problema lor a dovedi prin date adunate, că tocmai așa cum se află în documente oficiale numiri maghiare pentru localități germane, așa s'au folosit și pentru orașe maghiare germane. — ca să se vadă, că nu se tratéză aici de documente mucegăite, ci de nume din istoria vie a poporului. Precum Maghiarul n'a đis nici-odată la „*Marosvasarhely*“, „*Neumark*“, séu la „*Enyed*“, „*Strassburg*“, așa nici poporul săsesc n'a đis în loc de „*Hermanstadt*“, „*Nagyszeben*“, séu în loc de „*Kronstadt*“, „*Brassó*“....

Retragerea lui Wlassics. În foile unguresci tot mai mult se sustine, că ministrul de culte și instrucțiune publică Wlassics, despre care soim, că în timpul de față se află în concediu, nu se va mai întórce la postul séu, fiind silit să-și dea dimisiunea. Foile kossuthiste afirmă cu hotărîre, că dimisionarea lui Wlassics este a-se atribui Vienei, unde Wlassics a făcut sânge réu prin ordinațiunea, ce a dat'o

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Din etiologia populară română.

— Urmare. —
 Literatura etiologică, ca mai tóte genurile literare, aparține după originea sa sferei produselor intelectuale ale anticului popor elin. Ca întemeiator al ei e considerat celebrul savant și poet Alexandrin Callimachos prin poemul séu narativ „*Aetia*“ (cauze) în 4 cărți, conținénd originea diferitelor jocuri, orașe, paseri, obiceiuri sacre etc. Callimachos devine apoi pe terenul acesta pentru tot-déuna model al posterității.
 Alți reprezentanți ai literaturii etiologice mai sunt la Elini: *Boios*, care a scris o „*Ornithogonia*“ (originea paserilor), prelucrată și de poetul latin Aemilius Macer; *Antigonos* din Karystos, *Nicander* din Colophon, *Parthenios* din Nioaea etc., mai tóți autori al așa numitelor „*Metamorfose*“, cari au servit apoi de model și isvor poetilor romani, cari au cultivat cu o deosebită predilecțiune literatura etiologică.
 Pornirea etiologică a poporului roman a fost într'un grad deosebit de desvol-

tată în tóte direcțiunile. Mitologia romană, câtă s'a desvoltat independent de mitologia grecească, e mai tótă isvorită din acésta pornire, care o vedem validându-se și în literatură deja fórte de timpuriu prin vestitul istoriograf *Marcus Porius Cato* în ale sale „*Origines*“, cari deja prin titlu își tradéză caracterul etiologic. Urmas al séu pe terenul acesta a fost cel mai mare polihistor al Romanilor, enciclopedistul *M. Terentius Varo* care sub influința lui Callimachos a scris sub titlul de „*Aetia*“ o carte specială strict etiologică, în care a spus originea unui mare număr de obiceiuri ale anticității romane.

Dintre poeții clasicității de aur primul, care a prelucrat în mod poetic legendele și tradițiunile etiologice, în special ale Italiei, a fost *Sex. Propertius*, în ultima carte a elegiilor sale. Principalul reprezentant însă al literaturii poetice etiologice romane este *Ovidius*, care pornind pe urmele lui Propertius și înarmat cu tóte cunoștințele mitologice ale literaturii eline, a scris „*Calendarul*“ (*Fasti*) și „*Metamorfosele*“ sale, dintre cari unele au fost traduse séu prelucrate cu mult succes de poetul nostru popular dela începutul véoului, *Vasile Aron*. Acestea sunt cu titlul lor dată de Aron:

1. A lui *Nartis* iubire și fericire (Met. a 18-a, l. III, 339—510.)
2. *Acteon* se face cerb (Met. a 16-a, l. III, 143—250.)
3. *Dafni* se face arbor (Met. a 5-a, l. I, 450—567.)
4. *Io* se face vacă (Met. a 6-a, l. I, 568—745.)
5. *Aghenor*, craiul (Met. a 14-a, l. III, 1—130 și a 15-a.)
6. *Hiațintus* se face flóre (Met. a 44 a, X, 160—219.)

Tóte acestea ni-s'au păstrat într'un manuscris descoperit și publicat de d-l D. P. Barcianu.* Pe lângă acestea se mai adaugă istoria lui *Piram* și *Tisbe*, tipărită pentru prima-óră în 1808.

În complexul metamorfoselor lui Ovidius aflăm un mit etiologic, care presentă o asemănare fórte frapantă cu legenda heliantului (flórea sórelui) amintită deja. Mitul e povestit în cartea IV, v. 256—270 și e de următorul cuprins: Clytia se îndrăgostesce în sóre și timp de noué zile veghiază neîncetat, hrânindu-se numai cu rouă și lacrimi și ne mai luându-și ochii de pe cer. Privind într'una la fața deului, corpul ei, se đice, că i-a amorțit lipindu se

de pământ, membrele i-s'au prefăcut într'o plantă de un luciul palid, ér capul i-s'a ascuns sub o flóre de colóre roșiá-albastră, asemenea viorelei; și de-atunci, deși înlântuită cu rădăcina de pământ, istovită de dragoste, își întórce fața vecinic spre sóre: „...Illa suum, quamvis radice tenetur, vertitur al Solem, mutataque servat amorem.“

Acésta este metamorfosa *heliotropului* (*Heliotropium*), identificat de regulă tocmai cu „*Flórea sórelui*“. Coincidența mitului greco-roman cu legenda română nu trebuie cum-va interpretată ca o moștenire directă a poporului român, întru cât coincidențe de natura acésta constituie un moment antropologic fórte caracteristic pentru universalitatea basmelor populare. Modul de-a simți și de-a vedé, fiind la popor același în tóte timpurile și în tóte țările, interpretarea fenomenelor naturale, încă e de regulă identică la cele mai diverse popóre și în cele mai diverse timpuri. În chipul acesta legenda română condiționată de impresiuni identice și de un mod analog de judecată s'a putut nasce cu totul independent de mitul anticilor Greco-Romani.

(Va urma.) *Nicolae Sulică*

* În a XV-a programă a institutului pedagogic-teologic din Sibiu.

astă-vară, cu privire la scoterea din școlile din Budapesta a limbii germane, ca limbă de propunere obligatorie. Diarul lui Bartha „Ellenzek” e cătrănit foc asupra casei domnitoare, afirmând, că depărtarea lui Wlassics s'a hotărât în ocerurile curții din Viena încă de astă-vară, când el a publicat ordinațiunea.

Francesii despre cartea lui Bertha. Am anunțat nu de mult, că sub titlul „Maghiarii și Românii înaintea Istoriei” a apărut la Paris o carte a lui Bertha S., care nu este alt-ceva, decât o traducere defectuos arangiată a opului lui Jancso Benedek „Istoria tendințelor de naționalitate române și starea lor actuală”.

„L'Illustration” din Paris vorbind despre cartea lui Bertha, scrie următoarele: „D-l Bertha ne expune, după un studiu unguresc al lui Jancso, istoria relațiilor între Maghiari și populațiunea română, care locuiesc, cum se știe, mai multe provincii din Ungaria. Aceste relații au fost întotdeauna puțin amicale și se pare, că au devenit mai puțin, judecând după insistența, cu care Bertha și Jancso apără pe Unguri de învinuirea de tirănie, ce le adresază autorii români. Acești domni ne demonstrează chiar, că Ungurii au fost aceia, cari în diferite epoce ale istoriei au avut să sufere de relele precedente, pe cari Românii le-au întrebuintat față de Unguri (!) Ei povestesc pe larg despre laptele lungi între aceste două rase. Acesta este cu atât mai interesant, căci am pierdut de mult obiceiul de a ne ține în curent cu cestiunea maghiară. Rămâne de știut, dacă legea talionului autorisă pe învingători, ca să facă, ca urmașii să plătescă greșelile lor.”

Și când te gândești, că Ungurii și-au pus stăta speranță în această carte, ca ea să creeze un curent favorabil lor în opinia publică franceză!

Orî cum ar suci-o, cavalerii noștri, advocatul îi arată urechile.

Citațiunea judecătorească în afacerea Iancu.

„Tribuna” din Sibiu publică deciziunea judecătorească din Baia-de-Criș, prin care cei trei tineri, cari au depus o cunună pe mormântul lui Iancu, sunt trași în cercetare penală și citați înaintea forului acestei judecătorești. Citațiunea, seu mai bine zis deciziunea judecătorească, este de următorul cuprins:

Studentii în drept Coriolan Steer, George Novacovici și Ioan Scurtu sunt bănuți temeinic și anume: Ioan Scurtu e bănuț de faptul, că la 31 Dec. 1899, în biserica dela Tebea, cu totă protestarea preotului gr. or. Ioan Tip (corect Tisu) și în cursul liturgiei (???) a ținut un discurs în memoria lui Avram Iancu, pe urmă George Novacovici a rostit la mormântul lui Iancu un panegiric despre faptele eroice ale lui Iancu; ér pe urmă toți trei au încununat mormântul lui cu o cunună, pe care se afla o pantlică cu tricolorul național românesc și cu inscripția.

În urmare, contra numiților învinuiți, în baza §§-ilor 174 și 191 ai codului penal și a §-ului 36, conform propunerii de dato 376/900, se fixază ca și de pertractare 13 Februarie 1900, orele 9 a. m., înaintea judecătorești cercuale reg. d'aici.

Baia de-Criș, 18 Ian. 1900.

Bigner Jozsef,
subjude reg.

La această corespondentul face următoarele observări:

Fără a face vorbă multă aici, trebuie să constat de-a capo două lucruri: întâi, minciuna îndrăsnită, că preotul Tisu nu s'ar fi învoit la discursul din biserică, pe când faptul e, că însuși a asistat la solemnitate, după-ce a sfârșit liturgia și după ce a consimțit cu ținerea discursului.

Al doilea, perfidia revoltătoare, că n' baza acestui neadever inventat, cu singuranță, numai din partea procurorului, procesul se întinde pe... „delictul în contra religiei”, — absurditate colosală și rușinosă, care se va dovedi strălucit în cursul procesului.

Mai notez, că martori pe ziua pertractării sunt citați de-ocamdată: preotul gr.-or. Ioan Tisu, învățătorul Romul Jurca, și țe-

ranii Petru al lui Ioan Trifan, un alt Trifan, și Lazăr al lui Dragora. Din rostul acestor martori ve răsări complet adevărul, care zdrobi aserțiunile perfide ale vrășmașilor....

Din România.

Cetim în „La Roumanie”: D-l Ionel Grădișteanu, ministrul lucrărilor publice, se ocupă cu modificările de făcut în bugetul drumurilor de fer. Ministrul lucrărilor publice are intențiunea de a numi în curând o comisiune specială însărcinată de a studia actuala organizația a drumurilor de fer, și de a-se ocupa cu modificările, ce s'ar pute face în această organizația. Le atribue în același timp ministrului lucrărilor publice intențiunea de a modifica unele dispozițiuni ale legii asupra corpului tehnic, pentru a-o pune în concordanță cu legea asupra organizațiunei drumurilor de fer.

Societatea geografică română își va serba în luna lui Februarie a 25-a aniversare. Jubileul va fi serbat cu o deosebită pompă. Ședințele vor fi presidate de M. S. Regele.

Diarele din Galați aduc șoarea, că apele Dunărei cresc neîncetat și că portul este amenințat de a fi inundat. Din cauza temerei de inundații a portului, agențiile de navigație și comercianții, cari au mărțur în cantități mari în magaziiile lor defectuos construite, și-au transportat mărfurile la adăpost. Numai agenția română nu și-a transportat mărfurile, căci magaziiile sunt aședate la loc sus, bine construite și nu sunt amenințate de inundații.

Autoritățile locale au luat toate măsurile necesare, dispunând și construirea unui dig puternic, care va începe dela vadul Rașou până la pescăria, apa va trece pe la marginea docurilor și va înainta pe strada Nordului până la digul Brateșului. Se speră, că în urma măsurilor luate, catastrofa va fi înlăturată.

În dreptul orașului Oltenița Dunărea s'a revărsat. Acestă inundare este cauzată de aglomerațiunea de sloiuri în dreptul orașului. S'au inundat câte-va case. Toți locuitorii au fost salvați. Eri de dimineta s'au trimis din București la Oltenița 30 de marinari, din flotila, cu 8 bărci pentru a lucra la salvarea avutului inundaților.

În consiliul de miniștri de Sămbătă seara s'a făcut prin decisiune ministerială numirea d-lui Mihail Șuțu, guvernator al Băncii naționale, ca arbitru din partea guvernului român în cestiunea transacțiunei cu d-l Andrien Hallier, relativă la antreprisa lucrărilor portului Constanța. Decisiunea ministerială va apare mâne seu poimâne în „Monitorul Oficial”.

Ministerul cultelor și instrucțiunei publice a trimis o circulară directorilor școlilor secundare în privința uniformeii elevilor fiilor de săteni. Aceștia vor fi îngăduiți a nu-și face uniforme și să se servescă de costumul țărănesc, purtând un semn distinctiv la palăria.

Duminecă a apărut în București primul număr al unui nou diar cotidian român „Apărarea Națională”. Diarul poartă devisa: „românism și ortodoxism” și-și propune, după cum se vede din program, de a purta o campanie energică antisemită.

Protestanții se căesc.

Scim, că cu ocașiunea votării legii privitoare la reformele politice-bisericești, singur protestanții au fost, cari au consimțit cu aceste reforme și nu și-au ridicat vocea contra lor. Acum înse, precum se vede, au început și ei să simtă efectele reformelor și să se căescă de ceea ce au făcut. Etă ce sorie în privința acesta organul: „Protestans Egyházi és Iskolai lap.”

„Desvoltarea lucrurilor etă că a dat dreptate celor ce erau îngrijați, dér cari bucuros ar fi voit să tréca ca profeti mincinoși. Și într'o parte și în alta s'a pornit descompunerea; perderile noastre și de și se înmulțesc. Și primul sentiment, de care am fost cuprinsi, a fost îngrozirea, ér nisuița ni-a fost retăcerea. Ni-a fost rușine să ne recunoșcem nécasurile și, împreună cu ele, slăbiciunea noastră. Cum s'ar ti și putut s'o facem această, căci atunci am fi dat dreptate celor ce profetiau pericolul și am fi făcut bucuria și plăcere adversarilor noștri!

„Acum însă a trecut și timpul retăcerilor. Perderile devin din și în și mai mari și statistica neîndurată, care nu vré să știe ce-i secretul, a dovedit cu cifre nerésturnabile tóte acele calamități, pe cari ne-am silit a nu le descoperi.

„Acum nu mai facem secret: mărțurism nécasurile, perderile noastre, și redesteptați din spaima, în care ne am aflat, vom și face, ca să ne întărim puterile neglijate și teritoriile perdute să ni-le recucerim.”

Cam târziu li-au venit mințile în cap d-lor protestanți, căci „recucierirea” drepturilor, de cari însi-și s'au lăpădat, acum va merge mai cu greu.

Răsboiul din Africa sudică.

După scirile, ce sosesc din Londra, este imposibil a-se descrie consternația și întristarea, ce i-a cuprins pe Englesi în urma desastrului dela Spionkop. Numai Francesii după Sedan au fost așa de triști și abătuți cum sunt Englesi după Spionskop. Cu adencă amărăciune scrie un diar londones, că Buller dîsesse într'un ordin de și adresat trupelor îndată după trecerea riului Tugela: „Nu este retragere”, și etă, că acum el însu-și telegraféza la Londra, că Warren s'a retras éráși înderét peste Tugela, ba mai mult Buller însuși s'a retras cu armata întrégă neavând, ce mai căuta pe țermul stâng al riului și renunțând la eliberarea Ladysmith-ului.

Desastrul dela Spionkop.

Faptul, că Warren s'a retras éráși pe țermul drept al riului Tugela, este cea mai neîndoișă dovadă de marele desastr, ce l'a ajuns la Spionskop. Sciri sosite din Pretoria și Modder-Spruit, și trecute prin mâni englese, spun, că Warren a lăsat pe câmpul de bătăia 1500 morți. Cât va fi fost numărul răniților și acela al prizonierilor, nu se știe încă. Afară de acesta Englesi și-au pierdut aprópe tóte tunurile. Singur colóna lui Littleton a avut pierderi de 800 ómeni în morți și răniți.

În nóptea de 23 l. c. detașamentul Woodgate a înaintat cel dintăi în contra pozițiunei Burilor. Dimineta la 6 óre Englesi aujuneră până la mijlocul muntelui. Cei dela póla muntelui se siliau să împingă și să ducă tunurile de câmp sus pe munte. Într'aceea brigada lui Littleton înaintă în centru vis-à-vis de Potgieters-drift. De aici se putea vedé, cum Englesi uroau tirș-grăpiș muntele pe cónsta lui răsăritenă, pe când Burii ocupau loc pe virful platoului. Când Englesi aujuneră în virf, fură întâmpinați cu salve uciđtore. Tunurile Burilor manevrau excelent și ocupau poziții admirabile. La 10 óre a. m. Burii deschiseră un contra atac, care însă nu li-a reușit, căci i-a împiedecat glónțele-liddit englese. După amiazi Spionskop fú în posesiunea Englesilor, cari imediat se apucară să-și facă șanțuri.

A doua și (Joi) în 24 Ianuarie Burii s'au reoules cu mari forțe din tóte părțile. Ei și ocupară imediat două coline din apropiere. Englesi vedându-se primejduiți, făcură un asalt cu baioneta asupra Burilor, dér aceștia i-au retezat cum retéză cónsta spicele. În timp ce unii se luptau crâncen pe cónsta muntelui, o cetă numărósă de Burii asediară înălțimea principală, unde se șanțuiseră Englesi în ziua precedentă. Atacul Burilor fú atât de vehement, încât deja la primul șanț s'au predat 150 de Englesi. La celelalte șanțuri Englesi desfășurară o rezistență desperată, dér înzadar, căci Burii îi alungară și de aici și se făcură

stăpâni pe munte. Englesi lăsară pe câmpul de bătăia 1500 morți Burii încă au avut mari pierderi.

Ladysmith.

După tóte acestea sórtea orașului Ladysmith și a garnisónei englese de acolo, e ca peceluită. Situația orașului e desperată, după-ce s'a zădărnicit primul plan de eliberare. Un general engles distins spune, că White va face o ultimă încercare de erupțiune, și dacă nici această nu-i va succede, el se va preda cu cei 10,000 soldați ai săi.

Dr. Leyds despre răsboi.

Agentul transvaalian Dr. Leyds, care de câte-va zile se află în Berlin, a declarat unui diarist, că Burii sunt decisi a continua răsboiul până la estrem. Ei au munițiuni destule și bani încă au. La întrebarea, că ce se va întâmpla cu cei 10,000 de Englesi din Ladysmith, dacă se vor preda, Leyds răspunde, că vor edifica pe séma lor o mare închisóre, orî îi vor duce în mine, cum făceau vechii Romani. „Noi nu vom cere pace, și nici n'avem lipsă de ea. Noué tóte ne merg strălucit și putem să așteptăm până când Englesi se vor îndupleca a veni ei cu oferte.”

La Berlin Leyds e obiectul atențiunei generale. La serata dată de cancelarul Hohenlohe a fost eroul zilei. Aprópe toți diplomații străini i-au făcut cunoscița.

Cei doi președinți.

Cei doi președinți ai republicelor africane s'au întâlnit alaltăeri în Pretoria. Președintele statului Orauje Steyn a mers să viziteze pe Krüger. Intélnirea lor a fost din cele mai căldurose. Poporațiunea a făcut mari ovațiuni celor doi președinți, în parcursul dela gară și până la palatul preșidential.

SCIRILE DILEI.

— 19 (31) Ianuarie.

Ovreei în România. La ministerul domeniilor au început să sosesc rezultatele noului recensământ al populațiunei din România. Noué orașe au trimis până acum rezultatul. Acestea sunt: Tîrgul-Jiu, 6634 locuitori, din cari 71 Ovrei; Văsluiu, 9024 locuitori, cu 3700 Ovrei; R-Vâlcea, 7817 locuitori, cu 245 Ovrei; Câmpulung, 13,033, cu 49 Ovrei; Buzău 21.500, cu 1500 Ovrei; Bărlad 24.400 cu 6000 Ovrei; Droboiu, 12.700 locuitori, din cari 6800 sunt Ovrei; Giurgiu, 14.000, cu 400 Ovrei; Tîrgoviște, 9400 locuitori, cu 300 Ovrei.

Kölcey, în loc de „Gott erhalte”. Până acum la Academia militară maghiară „Ludovica” din Budapesta se cânta la ocașiuni solemne „Gott erhalte” cu textul unguresc. Dela anul nou încece însă, „Gott erhalte” a fost scos dintre păreții academiei și înlocuit cu imnul maghiar al lui Kölcey.

Cutremur de pământ. Din comitatele Timiș și Arad sosesc șoarea despre un cutremur de pământ, întâmplat alaltăeri nóptea. Cutremurul s'a simțit în trei rënduri în direcțiune sud-nordică.

Bilete pentru concertul de Vineri al Reuniunei se găsesc de vânđare la librăria Ciurcu. Fiind numai două zile până la concert, cei ce doresc a lua parte vor face bine, dacă se vor asigura de locuri, cumpărându-și biletele mai de timpuriu, căci, după cum ni-se spune, încă de pe-acum mare parte a biletelor sunt cumpărate.

Atentat în contra unui episcop. Din Agria se scrie, că vizitiul episcopului Szele Gabor a pētruns zilele trecute în apartamentul stăpânului seu și l'a atacat cu un cuțit mare. Bătrânul episcop însă nu și-a pierdut prezența de spirit, ci punând în mișcare soneria electrică, la moment i-a venit în ajutor unul din servitori, care a depărtat pe atentator.

O moștenire de 12 milioane. Mare noroc l'a ajuns pe pădurarul Petru Vora din Dumbrăvița, dacă e adevărată șoarea, ce se vestesc despre el. O rudenă a sa

care se afla în America, a murit, lăsând pe Petru Vora ca singur erede universal. Moștenirea e de 12 milioane flor. Norocosul Vora, care odinioară a fost cismar, a luat pe un avocat din Arad, care s'î mijlocăscă actele și toate cele de lipsă pentru a pute merge la America, ca s'î ridice moștenirea.

Falb despre luna Februarie. Pentru luna Februarie Falb face următoarea profetie: Conform experienței de un lung șir de ani, luna Februarie e cea mai uscată lună în Europa medie. Acastă caracteristică și-o menține și Februarul anului curent. În privința temperaturii se împarte în două categorii: în prima jumătate a lunii gradul temperaturii va fi aproape de mijlociu, eventual peste mijlociu, ăr în a doua jumătate scade mult sub mijlociu. În zilele ultime, când efectul zilelor critice din Martie se arată deja, va urma adevărată resmiriță tempestatică.

Catastrofa unei corăbii în Hamburg. Din Hamburg se telegrafază, că corabia „Expedient” s'a ciocnit alaltăeri cu corabia „Altona”, care a suferit stricăciuni așa de mari, încât a început să se cufunde. Pe „Altona” se aflau 180 pasageri, dintre cari o parte săriră în apă. *Trei-șeci dintre ei s'au înecat*, ăr ceilalți abia cu mari eforturi au putut fi mântuiți din gura morții.

Concert în Oradea mare. Un concert urmat de dans va aranja tinerimea română din Oradea-mare cu binevoitorul concurs al d-șorelor: Adelina Piso (Viena), Valeria Popp (Budapesta) și Olivia Bar-doșy (Sibiu) sub presiunea de onoare al St. domn Iosif Roman, Luni la 26 Februarie n. 1900 în sala mare a hotelului „Arborele verde”. Venitul curat e destinat spre înființarea unui fond de ajutorare pe seama tinerilor lipsiți. Începutul precis la 7¹/₂ ore s'era. Intrarea: pentru o persoană 4 cor., pentru o familie 10 cor. Suprasolviri generoase se primesc cu mulțămii și sunt a se trimite la adresa casarului: Pavel *Obădean*, Fă-uteza (Fleischer-ház) și se vor chita pe cale diaristică. În pauză se vor juca: „Că-lușerul” și „Bătuta”. (În comitetul aranjator se află 44 tineri.)

— Casina română din Beiuș invită la „Balul”, ce-l va aranja în 3 Februarie a. o. „în sala ospătării opidane”. Intrare pentru persoană 2 cor., de familie după plac. Începutul la 8¹/₂ ore s'era.

Mulțămii publică.

D-l Nicolae Grozea, proprietar, prim curator bisericesc, și soția d-sale Ana, care și până acum în repețiți rënduri au dat frumose dovești de viul interes, ce-l au față de sf. biserică și înaintarea acestei parohii, au înzestrat anul acesta biserica noastră cu un orologiu, ce împreună cu ajustarea lui în turn a costat 600 fl. v. a.; tot-odată s'au deobligat a depune în fondul bisericii suma de 100 fl., din interesele căreia fundațiunii se plătesc îngrijitorul orologiului însărcinat tot-odată și cu tragerea lui.

Nobila faptă a marinimoiilor donatori vorbesce însa-și de sine. Bunul Dumnezeu să le răsplătescă!

Din incredințarea Curatoratului bisericesc.

Tohumul vechi, 28 Ianuarie n. 1900.

Moise Brumboiu,

preot, președ. curatorat. bis.

Istoria națională și cea universală.

III.

Acum trei-șeci de ani, d-le ministru, s'ar fi putut răspunde cu drept cuvânt, că o asemenea *muncă științifică și românescă* nu ar fi fost cu putință; nu aveam decât cronicele țerei și câte-va răslețe documente, care abia ridicau perdăna aruncată de timp peste scena pe care evoluaseră în trecut, sublimi și îndurerați, marii noștri strămoși.

Ați însă lucrurile nu mai stau tot ast-fel.

Printr'un avânt admirabil și care durează într'una, și printr'o stăruință de Dumnezeu binecuvântată, s'au publicat și se publică un număr atât de mare și de variat de documente istorice, încât în ochii

istoricilor români și în ochii istoricilor străini, istoria țării române ia cu totul o altă față și însemnătatea ei pentru fastele istoriei universale crește enorm.

Astăzi, marele Niebuhr, cunoscând mai bine evoluțiunea de atâtea ori seculară a poporului român, nu ar fi deșă să suntem *ein räthselhaftes Volk*, — un popor enigmatic, — ci cu nobila simpatie, ce resimțise instinctiv pentru vlăstarul latin dela Dunăre, ar fi nemurit trecutul României în pagini lapidare.

Michelet și Quinet nu ar mai fi vărsat lacrimi lirice peste sorta poporului român, ci, vădând amănunțit ce am fost, ar fi proclamat în strigăte de admirațiune, judecând serviciile ce am adus noi, Români, omenimei și creștinătății în diferite momente tragice ale istoriei universale.

Documentele cele nouă au înțit cu desăvîșire istoria țării române și, mulțămii lor, trebuie cu o oră mai înainte să proclamăm în fața științei europene dreptul nostru de a figura în istoria universală cu aceleeași precăderi, de care se bucură ați și Olandezii, și Portugesii, și Elvețianii, și Venețianii.

Acestea din punct de vedere general. Cu privire însă la studiul istoriei naționale în și prin istoria universală, afirm, că ați lucrul este cu puțință.

Căci, într'adevăr, d-le ministru, pentru a urma firul timpului în v'ro câte-va din exemplele, ce doresc a supune binevoitorii d-văstre atențiunii, — într'u cât, în studiul preistoricului cu care elevul începe într'a V studiul istoriei universale, stațiunile preistorice dela Canstadt, Neanderthal, Moulin Quignon și Cro-Magnon, sunt mai însemnate decât cele de la Cucuteni (Iași), Rădășeni și Ruginosa (Sucevă). Părul Negru (Dorohoiu), Greci și Odaia Vladului (Ilfov)? Întru cât scheletul de la Neanderthal este mai vorbitor decât cel dela Belcesci (Iași), ăr silexurile cioplite, olăriile și instrumentele de bronz, dela Moustier și dela Meilen de lângă Zürich mai suggestive decât cele dela Răfăila (Vaslui) și Odaia Vladului (Ilfov) mai sus citată? Pentru ce Arii dolichocefali și brachicefali vor fi studiați numai în stațiunile de la Furvooz și Truchère, și se va trece cu vederea toate datele pe care știința română n-ile dă asupra acelorăși Arii în valea Dunărei și pe lângă basiniul Mării-Negre? Să fiă ore, pentru primele timpuri ale omului pe pământ, *dolmenite și menhirite* Breitaniei armoricane mai însemnate, decât *gorganele și movilele* Sciției.

În istoria modernă a Chinei celei străvechi, profesorul face adeseori numărăse incursiuni; vorbesce de primele stațiuni portugeze, de întroducerea Jesuiților până și în palatul Fiilor-Cerului, și nu se pomenește nimic de Nicolae Milescu, genialul Spătar dela Vaslui, căruia Rusia și Europa îi datoresc primele drumuri comerciale către acele țări ale bătrânei Asii, asupra cărora se avântă ați civilizațiunea albă.

Elevul licean român cunosc pe Pelasgi, pe Celți, pe Etruscii; știe pe de rost toate popoarele, care au plămădit poporul francez și poporul englez; ăr despre Getii, Tracii, Dacii dintre Carpați și Balcani, despre acel minuat și trainic *Strat și Substrat* al Peninsulei balcanice, nici un cuvânt. Darius al lui Histaspes face expedițiunea sa în contra Scițiilor și în liceele noastre se vorbesce despre d'ensa, ca și cum ar fi fost făcută în Partia sau în *Ultima Thule*, ăr nu în țera în care locuesc ați Români. Nu se simte ore, că aci ar fi momentul de a da în istoria universală tot ceea ce știința străină și știința română cunosc ați despre *Dacia ante-romană*?

Am auzit profesor bun vorbind cu căldura și elocința necesară cursului de istorie, despre secolul lui Pericles. Strălucitările Atene, cu nenumăratele lor *teorii* de artiști nemuritori, trec-au frumos pe dinaintea ochilor noștri. Pregătit după un manual francez, profesorul, — repet: bun dascăl, — nu a uitat să spună la finea explicațiunei, că *au fost Atenele, au fost Roma și este Parisul*. Îi spuneam în cancelaria pe urmă, că de vreme, ce a comparat, pentru ce ore, cu precauțiunea lui *si parva loci componere magnis*, nu a reamintit și despre *Atenele Orientului* din secolul XVIII, despre Bucureștii și Iașii, în cari se refugiase tot ce mai rămăsese din antica civilizațiune pericleică, și care orașe române erau ridicate la ceruri ca *vetre ale luminilor* grecesci de acum 150 de ani?

Sistemul de colonizare al Fenicianilor și al Grecilor își are loc de frunte în istoria universală. Elevul român cunosc coloniile feniciene din insulele Cassiteride și pe cele dela Massalia sau Marsilia; ăr abia îngână pe cele ce se întindeau, lanț și înfloritoare, pe țărmul apusean al Mării-Negre. De ce? Ore pentru-că ele se ciocnesc cu istoria noastră în primele ei timpuri?

Să face cu amănunte expedițiunea lui Iuliu Cesar în Gali; sunt elevi, cari cunosc pe Ariovist și pe Vercingetorige mai bine decât pe Coman Spătarul lui Alexandru-cel-Bun din lupta dela Marienburg și de cât pe Hatmanul Arbore; ăr nu se vorbesce nimic despre planurile lui Cesar pentru a supune pe Daci și pe Getii, singurele popoare, care mai cutezau să infrunte în lumea veche pe stăpânitorii dela Tibru. Lăsând pe Traian de o parte, domniile lui Maximin, lui Filip Arabul, lui Decius, lui Aurelian și lui Constantin cel mare, se prezintă ați istoricului român cu părți însemnate, care ilustrează starea țării unde elementul daco-român muncea și se muncea a da nascere poporului român.

(Va urma).

Literatură.

A aparut Nr. 2 din „*Noua Revistă Română*” cu următorul sumar:

Cronica politică și economică M. G. Cautcauzino: Impositul asupra succesiunilor Victor Antonescu: Criza și capitalul Băncii Naționale; *Critica literară*: C. Rădulescu-Motru: Idealurile sociale și arta. (Polemica Gherea-Mairescu). *Literatură*: Sextil Puscașiu: Seminarul românesc din Lipsca; Em. Grigorovitz: Cucóna Raluca (nuvelă); P. B.: Îndurare! (nuvelă: sfârșit). *Folklor*: G. Coșbuc: Un capitol din demonologia poporului român. *Miscarea literară și științifică*: G. Ionnescu-Gion: Istoria Bucureștilor (de I. Nădejde), Dr. Cleanthes Nicolaides: Macedonia; Victor Crășescu-Bășărăbeanu: Ovreul (roman); Ioan Iosif Școopol: Pribeag. Notițe bibliografice. Apoi 2 suplimente.

ULTIME SCRI.

Budapesta, 30 Ianuarie. Membrii congresului catolic pentru autonomia au ținut ați o conferență prealabilă, în care s'a luat hotărîrea, ca deja în ședința de mâne a deschiderei congresului să începă *desbaterea generală asupra cestiunei autonomiei*. Membrii laici ai congresului sunt firm de ciși la o energică acțiune în interesul înființării autonomiei.

Brünn, 30 Ianuarie. „*Lidove Noviny*”, organul lui Stransky ăice, că decât conferența de înțelegere nu va avé nici un rezultat, va fi disolvat nu numai Reichsrathul, ci *va fi sistată vremelnic și constituțiunea austriacă*.

Londra, 30 Ianuarie. Mesagiul de deschidere a parlamentului dă espresiune regretelor cu privire la lunga durată a războiului și părerii de rău pentru marile jertfe de sânge. El constată vitejia (!) trupelor în luptele din Africa și accentuează patriotismul și lealitatea, ce pretutindeni se resimte. Mai departe dă espresiune hotărîrei firme de *a-se continua războiul*, care trebuie să aibă sfârșit victorios pentru Anglia.

Londra 30 Ianuarie. Pierderile totale ale Englesilor sunt până acum de 9523. În cifra acesta se cuprinde 2436 morți, 4818 răniți și 2303 prisionieri. Dintre ofițeri au căzut 12, au fost răniți 355 și sunt prisionieri 109.

Londra, 30 Ianuarie. Din *Kimberley* se anunță, că Buri au reinceput bombardarea orașului. Eri au fost descărcate asupra lui 140 de ghiulele.

Ministeriu! de război publică o telegramă a lui Roberts, care ăice, că *situațiunea e neschimbată*. (Așa o fi. Englesii sunt bătuți și acum ca și înainte de a lua el comanda supremă — Red.)

„*Morningpost*” crede posibil, ca Buller să fie atacat de Buri înainte de a ajunge în Chieveley.

Petersburg, 30 Ianuarie. „*St. Petersburgskija Vjedomosti*” asigură, că *Bulgaria va fi încurând proclamată de regat și tot-odată absolută ei independentă față cu Turcia*.

Paris, 31 Ianuarie. Guvernul a prezentat camerei un proiect de lege pentru *sporirea flotei și pentru armarea porturilor și apărarea litoralului în colonii*.

DIVERSI.

Un obicei curios. Pană pe timpul revoluțiunei franceze era obiceiul la curtea din Cleve, că de câte-ori venia la domnia alt rege, se purta prin oraș o sfără numită „*Sfăra amnestiei*”. Acăsta era o sfără lungă de 18 stânjini, văpsită alb și negru și era dusă la capătul dinainte de-un cavaler calare, ăr capătul din urmă îl ținea servitorul priinciar. Când conductul percurgea orașul, ori cine, decât voia să c'era amnestia pentru el seu pentru altul, prindea sfăra și apoi ajungând în curtea castelului, le erau ascultate și implinite rugări!

De trei-ori înmormântat și totuși viu. În opul „*L'Histoire universelle de Sieur d'Aubigné*”, (aparut la Paris în an. 1616) se vorbesce despre un cas cu totul neobișnuit, petrecut în 1562. Pe acel timp orașul Rouen, care era ap'erat de protestanți, a fost asediat de trupele regesci (catolice) și un oficer din trupele protestanților, căpitanul Seville, este eroul micii istorioare. Într'o ăi căpitanul Seville, fiind sus pe întărituri, a fost nimerit de un glonț și s'a rostogolit în adăncime, unde, socotindu-l și pe el mort, l'au îngropat cu ceilalți la-olaltă. Servitorul seu credincios, care ați despre acăsta, ceru dela comandant permisiune, ca să desgrăpe cadavrul stăpânului seu, să-l îmbalsameze și să-l înmormenteze. Comandantul îi permise servitorului, ăr totuși nu i-a succes în acea ăi a recunoscă cadavrul căpitanului Seville printre celelalte cadavre pline de sânge și murdăria, și fiind-că se făcu s'era, cadavrele le-a îngropat ărăși. Numai în dimineața următoare i-a succes servitorului a afla corpul stăpânului seu; l'a pus pe un cal și voi să-l ducă acasă. Pe drum i-se pără servitorului, că stăpânul încă respiră. Voi tocmai să cheme un medic în ajutor, ăr odată inimiul năvăli în oraș. În acel tumult Seville a fost dat jos de pe cal și apoi cu alți soți împreună a fost aruncat într'o grăpă. În ziua următoare servitorul ărăși se afla în grăpă și acum îi succese unui medic a aduce din nou la viață pe căpitanul Seville. El a fost pe deplin însănătoșat și după 42 ani, d'Aubigné, autorul sus numitului op, a avut ocaziunea a-l cunoscă, ca deputat al Normandiei. Seville își însușise obiceiul, ca toate actele, protocoalele etc. să le subscrie astfel: „*François Seville, de trei-ori mort, de trei-ori înmormântat și de trei-ori prin mila lui Dumnezeu ărăși trețit la viață*”.

Cea mai luxosă femeie. Multe femei luxose și risipitoare sunt și vor fi fost în lume, ăr ca împărătesa Iosefina, soția lui Napoleon I, de bună s'ema mai puțin vor fi fost. Acăsta femeie era nentrecută în pasiunea de a se chiti. De șese-ori în ăi își schimba toate hainele și nici o haină nu o îmbrăca mai mult, decât de două-ori. Îi trebuiau pe fi-care săptămână câte trei duzine de mănuși și tot pe atăția papuci. Dantelele de pe cămeșile ei de noapte costau câte-o sută de corone una. Tot la trei luni își schimba diamantele și-și cumpăra bijuterii nouă. Vasele, mobilele, tapetele, covorele le schimba de patru-ori pe an. Își ținea permanent 36 de cai, în fi-care lună însă 12 dintre aceștia trebuiau să fiă soși din grajd și înlocuiți cu alți cai noi. Servitorii sei primiau livrele (uniforme) nouă în fi-care lună. Odaia ei de băi era aranjată cu pompă și comoditate orientală; avea numai să-și alégă, care bomb să-l apase pentru ca să i cadă pe trup plăia caldă din parfumurile cele mai fine și mai variate, pe cari și-le alegea; în căldările, ce serveau pentru acest scop, întotdeauna se afla parfum în preț de 10—12,000 corone. După ce isprăvia cu baia, întorcea o clantă dela o ușă și prin un aparat anume făcut era ridicată din vană și, fără să fi făcut măcar un pas, se pomenea în patul seu elegant, încălțit și parfumat.

Confesiunile în Anglia. În Anglia confesiunile se sporesc ca ciupercile. După o statistică publicată într'un anuar, ce apare în Londra, în timpul de față se află în Anglia 310 confesiuni protestante. În anul trecut, 1899, au răsărit 5 confesiuni nouă, în 1898 asemenea 5, în 1897: 4, în 1896: 8, în 1895: 15.

Loc deschis.*)

— Fine. —

Contra-propunerile acestea, făcute de așa numiții opoziționali, adică ștergerea totală a pomenilor, s'a primit per maioram în comitetul parochial, d'ér nu li-a convenit domnilor preoți din cauze lesne explicable, căci dela fiă-care răposat, mare ori mic, pierdeau o cină gratuită, ér dela pomană vre-o câteva rânduri de colaci mari (numite capete) cu cari umplea bietul crâșnic desagii și, sătul de mâncare și beutură, imbrâncea sub povara colacilor până la locuința parochului. Acest conclud al comitetului nu a voit d-l președinte a-l aduce înaintea sinodului anunțat, căci era sigur, că nu afla opoziția de nici o parte.

Cestiunea reducerii speselor la ospețe nici nu s'a pus pe tapet în Comitetul parochial, ridicând d-l președinte ședința, temându-se, că ospețele lungi de 3—4 zile s'ar reduce simpliciter la un singur prând, ori cină modestă și preoții ar pierde stoliul cu cocșul, ceea ce de-altcum — asemenea colacilor dela pomene — nu sunt computate în venitele preoțesci ordinare, regulate cu ocasiunea întregirii parohiei prin sinod, și aprobate de către Măritul Consistoriu pentru parochia sa de clasa II, la care au concurat și s'au ales preoții noștri actuali.

Éta, Domnule călător anonim, încă odată din ce cauză propunerile și regulamentele preoților noștri, făcute pentru noi și fără înțelegere cu noi, nu pot trece prin comitet, ér ale noastre, opoziționaliilor, nefavorabile d-lor preoți, deși au fost primite de comitet, — nu ajung să se aprobe de sinodul parochial.

Mai departe d-l călător anonim laudă zelul și dărnicia d-lor preoți, având de cutget a forma un fond parochial din banii primiți pentru locurile de eclesii ocupate cu drumul ferat! Este în adevăr laudabilă intențiunea d-lor preoți și adunarea scopului ar fi de dorit! însă formarea fondului e numai ideală, căci după scirea mea ca epitrop actual până acum pentru parcelele Eclesiei nu s'a plătit nici un filer dela drumul ferat, deși ceialalt proprietari toți sunt împăcați, și deși unul dintre preoții noștri, luând diurne din cassa bisericii, a fost la Sibiu să urgiteze solvirea, însă fără rezultat! Adevărat este, că d-l paroch Ioan Flocă a deus în 26/8 a. c. la institutul „Sebeșana“ suma de 3 fl. v. a. sub titlul „Fond parochial din Réhău“ fără destinarea scopului; ér că preoții noștri vor mai înmulți contribuind ulterior la acest fond parochial (póte fi personal) din tótă s'ărăcia lor, precum s'a exprimat anonimul călător — nu mă prinde mirarea, când este știut, că unul dintre preoți pe lângă eclesia bunișoră e cel mai mare proprietar de pământ din comună și posesor a mai multor case, produce cele mai multe bucate și se pricepe fórté bine la prăsirea animalelor domestice și de present nu ține în casa sa nici un diar românesc; ér celalalt este un econom de frunte, care în periodul scurt de opt ani, de când păstorește turma sa parochială, după-ce a solvit datorile erđite dela părinți, a cumpărat moșii comasate pe hotarul Șebeșului și al Petrifalșului în valóre de circa 3000 fl., le lucră rațional după tipicul d-lui profesor Comșa și posedă cele mai frumoșe vite dintre toți proprietarii de aici; ori-care preot din tractul Șebeșului ar schimba bucuroș parochia și s'ărăcia cu fiă-care dintre preoții noștri; și totuși nu sunt mulțumiți cu starea și pozițiunea lor! a-le lauda ori vitupera chiă-marea lor preoțescă nu mă afu competent, ér ținuta lor națională o recomand „Vulturului“ din Oradea mare!

Mai amintesc călătorul anonim și de alte scandaluri comise tot de către inteligența din loc, pe cari nu voesc a-le descoperi! Nu cumva e greva cântăreților din țina de S-tul Nicolae? — îl întreb eu, — și retace asemenea și intrigile țesute contra salarului preoțesc! De câte-ori s'a interplat președintele comitetului parochial verbal și în scris, ca să esplice poporului nedumerit, că cine și când a urcat competița preoților dela Bobotéză și taxele de îngropăciune, cerend domniilor mai mult, ca cât s'a statorit în venitele preoțesci, regulate cu ocasiunea întregirii parohiei vacante? De câte-ori a cerut poporul adunat în sinod deslușire dela d-nii preoți în privința acésta? d'ér tóte interpelările s'au respins cu răspunsul flegmatic: cine are ceva cu preoții, să-i caute și arate la forurile preoțesci!

Ei, d-le călător anonim! Cine pórtă vina la tóte aceste desbinări și neînțelegeri? Numai singur nesocotita purcedere a celor ce voesc de present să conducă turma cu despotism și fără înțelegere cu cealaltă inteligență!

*) Pentru forma și cuprinsul celor publicate sub rubrica acésta Redacțiunea nu ia răspunderea.

M'a surprins în anul trecut un articol dat în „Revista Orăștiei“, că comuna Réhău neavând edificiu școlar corăspundător, prin stăruința d-lor preoți Nicolae Carpișan și Ioan Flocă au strins tóte cele de lipsă pentru zidirea școlilor și în anul curent vor fi școlile gata!

Slab profet a fost și acel corespondent! Până acuma numai câte-va mii de cărămidă s'au adus pe s'ema școlilor edificându-se, aruncul de abia s'a încassat pe jumătate, apoi mai lipsesc vre-o 5000—6000 fl. capital până la acoperirea speselor preliminate, și decă desbinarea regretabilă între inteligență și preoți se tot nutrește, precum, durere, s'au început și există și astăzi, atunci edificiu școlar nu se va isprăvi îndată, căci precum se vede conducătorii actuali nu țin cont de proverbul adevărat: „Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur“. Cu laudă personală prin diare nu se pot zidi școle! Atunci va fi chiar: „Vae victis“.

Spune, te tog, d-le călător, preoților noștri, că poporul de aici și inteligența independentă nu se póte conduce orbesce și absolutistic! Nu crédă domniilor, că sunt satrapii ori comandanți într'un pașalic turcesc! Mergă singuri înainte cu exemple bune! Prin blândetă și afabilitate să stăruască a căp'ta mai mare încredere și mai multă popularitate lepădând interesele egoistice! Arate mai multe fapte și mai puține vorbe! Facă mai mare ispravă și fără atăta laudă și șgomot prin lume! aibă în memoria proverbul stramoșilor noștri: „Quid agis prudenter age et respice finem“. Ori d'ora cred domniilor, că pe calea jurnalistică ne vom înțelege mai ușor, ca acasă mai înainte? În cazul acésta, domniilor au dat cu barda în lună! În fine, d-le călător anonim, de altă-dată te sfătuesc a te informa mai bine despre cele întâmplate pe la noi, apoi să le publici „urbi et orbi!“ séu mai bine vei face, decă-ți vei lăpăda masca și poftind la mine acasă, îți voi sta la dispozițiune cu multe alte argumente contra celor scrise de d-ta și pentru cele afirmate de mine aici!

Cu pigmeii din Șebeș te las să te refuesci separat!

„Sapientia satis!“

Ioan Oncescu,
notar cercual în pensiuine.

CĂLINDARUL PLUGARULUI
pe anul visect 1900.
se află de vânzare la

Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Acest Călindăr au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul fórté bine reușit al lui Avram Iancu. Urméză apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, s'erbătorile și alte țile schimbătoare, calculul s'erbătorilor mai mari, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 luni, urméză taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competițele de timbre, măsurile metrice, țergurile corectate din Transilvania, Bănat, Țera ungurască și Bucovina. În partea literară găsim un interesant capitol privitor la începerea răsboiului pentru neatărmare de G. Coșbuc; apoi „Popa Stoica“, poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuția și binefacerea (un interesant capitol după Smiles-Schramm). Doina, În șanțuri (poesii) de G. Coșbuc etc. În partea higienică și economică: Un dușman al omului (rachiul); Ce să facă părintii, ca să-și ferescă copiii de orbi; Cum să tracteze părinții pe copiii lor orbi; Bune sunt beuturile pentru copii? Urméză apoi partea economică: Vitele roșii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiu, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunțele, sfeclele și apa de beut). La urmă mai multe povește prețioșe și glume apoi anunțuri. Prețul 25 cr. (cu posta 30). *Vândătorii primesc rabatul cuvenit.*

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Mărcu.

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Ianuarie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.60
Renta de coróne ung. 4%	94.80
Impr. cáil. fer. ung. în aur 4 1/2%	100.60
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.60
Oblig. cáil. fer. ung. de est. I. emis.	99.60
Bonuri rurali ungare 4%	94.—
Bonuri rurale croate-slavone	94.50
Impr. ung. cu premii	162.—
Bonuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.50
Renta de argint austr.	99.65
Renta de hărtie austr.	99.45
Renta de aur austr.	98.90
Cesuri din 1860.	138.50
Acți de-ale Băncei austro-ungară	131.75
Acți de-ale Băncei ung. de credit	187.25
Acți de-ale Băncei austr. de credit	234.35
rapoleonondri	19.21
Mărci imperiale germane	118.10
London vista	242.10
Paris vista	96.05
Rente de coróne austr. 4%	98.65
Note italiene	89.75

Cursul pieței Brașov.

Din 31 Ianuarie 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.30	Vând.	18.40
Argint român. Cump.	18.10	Vând.	18.20
Napoleonondri. Cump.	19.—	Vând.	19.20
Galbeni Cump.	11.24	Vând.	11.35
Ruble Rusești Cump.	254.—	Vând.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vând.	—
Lire turcești Cump.	21.40	Vând.	—
Seris. fonc. Albina 202.—	Vând.	5%	203.—

„Gazeta Transilvaniei“
cu numărul 10 fil. se vinde
la librăria Nic. I. Ciureu și
la Eremias Nepoții.

Sz. 8179—1899. tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság, közbirt. teszi, hogy a Ducza János végrehajtatónak Urdea Jacob végrehajtatást szenvedő elleni 47 trt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtatási ügyében a sárkányi kir. járásbiróság területén levő, Griden fekvő, a gridi 111. sz. tjkvben Urdea Bukur Jacob, Bucura és özvegy Urdea George-né férjezett Mihaila Bucurné nevén álló 1—62 hrszámokra 761 frtban az árverést ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1900 évi Mártius hó 27-ik napján d. e. 9 órakor Griden megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett ártolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyi-miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéseről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1899 évi Junius hó 7-én.

A kir. jbiroság mint telekkönyvi hatóság.

CSÁSZÁR,
kir. albiró.

841.1—1

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la 10 ore 25 min. séra

Dela București la Brașov:

- I. Trenul mixt, care circula numai Vinerea dela Predeal, la 0 ore — min. dim.
- II. Trenul accel. la 2 ore 18 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la 5 ore 20 min. p. m.
- IV. Trenul de pers., la 9 ore 27 min. séra.

Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la 8 ore 25 m. d., (are legătură în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de persoane la 1 órá 51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la 6 ore 48 m. séra, (are legătură cu Ciuc-Szerda).

Dela Zérnesei la Brașov (G. Bartolomeiu):

- I. Trenul mixt la 6 ore 22 min. dim.
- II. Trenul mixt la 1 órá 13 min. p. m.

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la 8 ore 25 min. dim.
- II. Trenul de pers. la 1 órá 51 min. p. m.
- III. Trenul mixt la 6 ore 48 min. séra.

Plecarea trenurilor din Brașov:

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la 5 ore 8 min. dimineța.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la 7 ore 48 min. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la 3 ore 55 min. d.
- II. Trenul mixt la 11 ore a. m.
- III. Trenul accelerat (ce vine pe la Oradea Clușiu) la 2 ore 19 min. p. m.

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:

- I. Trenul de persoane la 5 ore 19 min. dim. (are legătură cu Tuznad) Ciuc-Szerda. 3 ó. 15 m.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 ore 15 m. p. m. are legătură cu linia Tuznad-Ciuc-Szerda.

Dela Brașov la Zérnesei (G. Bartolomeiu):

- I. Trenul mixt la 9 ore și 2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la 3 ore 18 min. p. m.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la 5 ore 19 min. dim.
- II. Trenul mixt la 8 ore 50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la 3 ore 15 min. p. m.